

СУ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” гр. КУКЛЕН, общ. КУКЛЕН
ул. „Ал. Стамболийски” № 52, тел: 03115/ 25 60 ; 03115/ 24 60
Email: soukuklen@abv.bg, <http://otecpaisii-kuklen.eu/>

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:.....

/ Боряна Андонова /

**МЕХАНИЗЪМ ЗА
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА
ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО
МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В
СУ”ОТЕЦ ПАИСИЙ”
2021/2022 УЧЕБНА ГОДИНА**

Механизмът за противодействие на училищния тормоз между учениците е приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № РД-09-15/10.09.2021 г. и е утвърден със Заповед № РД-10-821/13.09.2021г. на директора на училището.

ВЪВЕДЕНИЕ И ЦЕЛ НА НАСТОЯЩИЯ ДОКУМЕНТ

Настоящият документ е изготвен от работна група в Министерството на образованието и науката с участието на представители на Министерството на труда и социалната политика, Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето, Националната мрежа за децата, фондация „Асоциация Анимус“ и УНИЦЕФ – България. Документът има за цел да очертае рамките на единен механизъм за противодействие на тормоза, който да подпомогне училищата в техните усилия за справяне с това явление.

Въвеждането на общ механизъм за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Подобна политика е необходимо да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани механизми и отговорности за действие в ситуации на насилие. Тези елементи са подробно разгледани в настоящия документ.

Документът се състои от две основни части – алгоритъм за прилагането му и приложения. В първата част се разясняват понятията „насилие“ и „тормоз“, видовете поведение, които те включват, както и белезите, по които да бъдат разпознати. Тази част е информативна и с нея трябва да бъдат запознати всички служители в училището.

Във втората част на документа се разглеждат задължителните елементи на училищната политика за противодействие на тормоза. В тази част се разясняват дейностите по превенция и интервенция (реакция), които се осъществяват на равнище училище и на равнище клас, включването на родителите като неизменен участник в процеса на превенция и на интервенция, както и се очертават основните ресурси, които училището и съответно Министерство на образованието и науката трябва да осигурят, за да може ефективно да се противодейства на насилието.

Приложенията към основния документ дават практически насоки за това как да се провежда оценката, как да се осъществяват дейностите на ниво клас, как да се подаде сигнал към други служби или услуги при възникване на по-сериозни ситуации с оглед на причинената вреда и последиците за живота и здравето на децата.

Алгоритъмът за прилагане на механизма разписва конкретни задачи и съответните им срокове с оглед на реализирането на дейностите по настоящия механизъм.

I. ИЗМЕРЕНИЯТА НА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

Тормозът в училище обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери, което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват или наблюдават. Последиците от насилието в училище са особено тежки и продължителни и силно привличат общественото внимание. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз“ („bullying“).

Какво е насилие?

В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. Две от определенията имат пряка връзка с насилието от деца върху деца, което е обект на настоящия механизъм.

Физическо насилие е „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето“.

Психическо насилие „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно

отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда”.

Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на Световна здравна организация (СЗО) е „участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото”.

Тормозът спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето, всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

1. злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
2. извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
3. повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Тормозът обхваща много широк спектър от поведения: преки нападения (удряне, заплаха или принуда, дразнене, подигравка, наричане с обидни прякори, сексуални забележки, откраждане или повреждане на лични вещи) или непреки (например разпространяване на слухове или насърчаване на другите да отхвърлят или изключат някого от приятелската среда). Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

Физически тормоз – например, блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

Вербален тормоз – словесни изрази, които имат за цел унижат и оскърбят детето на база раса, пол, религия, сексуалност, увреждане или друго, с което се подчертава различие от останалите. Включва подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

Психически тормоз – например, подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

Социален тормоз – например, избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране;

Сексуален тормоз – представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смущаваща, враждебна, деградираща (принизяваща), унизителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до по-екстремни форми на нападане и насилие.

Тормозът може да се случва както във физическата среда, така и във виртуалната среда (кибертормоз). Бурното развитие на електронните комуникации през последните години доведе до нарастване на проявите на насилие, които се извършват чрез интернет или мобилен телефон. Тук спада разпространяването на:

- обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронните средства за комуникация или в социалните мрежи;

- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават: снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видеозапис в интернет или по други канали без негово съгласие, кражба на самоличност, разпространение на слухове в социалните мрежи др.

Един от признаците, че дете може би е жертва на кибертормоз, е рязката смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или при получаване на обаждане по мобилен телефон – например детето става мълчаливо и боязливо.

Конкретни примери, както и разграничаването на нивата на различните форми на тормоз с оглед причиняване на различна по степен вреда, са представени в Таблица 1. Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия.

Физическият тормоз е формата, която възрастните най-често забелязват и затова често мерките за справяне обикновено са насочени именно към нея. Психическият и социалният тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като те не са така видими, а и децата, от своя страна, нямат нагласата да споделят с възрастните за своите преживявания.

В много случаи социалният и психическият тормоз, като обидните думи и прякори, социалното изолиране и други се подценяват и считат за нормална част от процеса на социализация и израстване на децата.

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е деструктивен и опасен вид насилие.

Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в училище трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление, а не само към неговите физически форми.

Разпознаването на **физическото насилие** включва следните физически и поведенчески показатели:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;

- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едностранни отговори;

- безпокойство и крайности в поведението - от агресивност до пасивност;

- лоша представа за себе си - децата смятат, че са заслужили насилието;

- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;

- влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;

- влошаване на успеха от обучението и чести отсъствия от училище;

- чести отсъствия от определени часове, например физическо възпитание и спорт;

Разпознаването на **психическото насилие** включва следните физически и поведенчески показатели:

- детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;

- агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;

- внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето;

- бягане и криене, включително зачестили бягства от училище;

- загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;

- употреба на алкохол, медикаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на едни същи дрехи или отказ да сресва косата си);

- психосоматични симптоми.

Разпознаването на **сексуалното насилие** включва както изброената по-горе симптоматика, така и различни прояви на сексуализирано поведение (имитация на сексуален акт, разголване, използване на език, свързан със сексуални действия и т.н., които са нехарактерни за съответната възрастова група деца).

II. УЧИЛИЩНА ПОЛИТИКА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

1. Принципи, ценности, философия

Основен принцип при изграждането на училищна политика за противодействие на тормоза в училище е прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, да се формират ценности, да се създадат правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз в училище.

Основните въпроси, които трябва да намерят отговори тук, са:

Има ли правила и решения във връзка с всяка една проява на тормоз, дефинирана в текста по-горе?

Има ли система за превенция? Създадени ли са условия за превантивна работа с класа? Включени ли са учениците в образователни дейности, семинари, работилници, които да ги запознаят с различните форми на тормоз и насилие, да възпитават уважение и толерантност към различията, да развиват чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое – не, как да се реагира на неприемливо поведение и др.?

Има ли система за интервенция? Познават ли децата и родителите възможностите за реагиране, ако все пак има изградена някаква система за защита?

Използват ли децата, родителите и учителите тази система?

Получават ли децата помощ, когато я поискат и каква?

Имат ли капацитет учителите, учениците и родителите да реагират на различните форми на тормоз?

От какъв вид допълнителна подкрепа или обучение имат нужда, за да могат да участват ефективно и да се спрем с безразличието?

От какъв вид сътрудничество и помощ с други, външни за училището служби, организации или институции, има нужда?

Кои са те и как могат да бъдат привлечени? Действа ли в училището ефективна система за дежурства и обхваща ли тя местата, на които най-често се случва насилието?

Отговорите на тези въпроси, от една страна, дават информация за това какво е субективното мнение на всички заинтересовани лица, а от друга страна, служат за създаването на реална картина на ситуацията в училище.

Причините за насилието са много и комплексни и училището трудно би могло да повлияе на всички. То може обаче успешно да намали тези фактори, които са свързани със средата в училище и които допринасят за проявата на агресия и за утвърждаване на агресивни модели на поведение, чрез:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- подобряване на физическата среда в училище (с фокус върху класните стаи), която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на класа като общност;
- работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на класа,

както и проектно-базирано обучение, включително и изнесени дейности, които дават отлични резултати в тази посока;

- следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на децата, които не наблягат на наказанието.

Училищната политика се реализира на равнище училище и на равнище клас, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище клас, например създаване на правила на отношения в класа, морално възстановяване на щета, тематични дискусии, регулярно провеждани в часа на класа или по друго време. Дискусиите са възможност в класа да се поставят за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават децата, като по този начин се създава пространство за отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне.

Интервенциите включват действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на тормоз, като се отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията, и се прилага принципа на най-добрия интерес на детето. В по-голямата си част интервенциите включват отговора на училището при възникнали ситуации на тормоз.

IV. Мерки за намаляване на риска от училищния тормоз между учениците от СУ „Отец Паисий” гр. Куклен:

1. Защита и отстояване на всички човешки права и прояви на толерантност на всички нива:

- Запознаване на всички ученици, учители и родители с настоящия „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между учениците” в СУ „Отец Паисий”, гр. Куклен.
- Провеждане на индивидуални и колективни срещи с родителите и учениците с цел информиране от страна на класните ръководители по темите „Какво е насилие и тормоз?”; „Как да разпознаваме тормоза и насилието?”
- Сред родителите на родителски срещи, в приемното време на класния ръководител;
- Сред учениците в часа на класа и в приемното време на класния ръководител.

2. Извършване оценка на тормоза в началото на учебната година:

- Провеждане на анкета от класните ръководители в началото на октомври 2020г.
- Обработване на резултатите и анализ от Координационния съвет до 11.2020 г.
- Представяне на резултатите на учителски съвет.

V. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците в СУ „Отец Паисий”, гр. Куклен.

1. Създаване на Координационен съвет (КС), който да отговаря за планирането, проследяването, координирането и контролирането на усилията за справяне с тормоза в училището.

Координационния съвет:

- Планира, проследява и координира дейностите за справяне с тормоза на ниво училище;
- Обобщава предложенията на класовете и изготвя общоучилищни ценности, правила и последици;
- Обсъжда и приема процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз;
- Прави мотивирани предложения до директора с цел подобряване на работата;
- Подпомага класните ръководители с материали или консултации със специалисти, съдейства за организиране на периодични обучения на учителите по темата за насилието.

2. Планиране на дейностите:

Дейности на ниво класна стая:

- Класният ръководител цели създаването на свободно пространство(класната стая), в което да се говори открито за тормоза и се работи за формиране у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например:емпатия, толерантност, уважение към околните и различията между тях, решаване на конфликти и др.в часа на класа;
- В началото на учебната година се провеждат занятия в часа на класа, в които учениците приемат ценности и правила, които всички трябва да познават и изпълняват. Постерите се поставят на видно място в класната стая;
- Учителят запознава учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз;
- Децата се учат на нетърпимост към всеки опит за насилие над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и приетите правила и последици;
- Учениците се информират за Националната телефонна линия за деца 116 111;
- На родителска среща родителите се информират за дейностите по Механизма, както и за приетите правила.

Учители, които не са класни ръководители:

- Включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно;
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ;
- Познават и използват установената система за информиране и съобщаване за случаи на тормоз над ученици;
- Познават правилата и последствията на класа, прилагат ги и изискват от учениците да ги прилагат.

Дейности с родителско участие:

- Уведомяват се във всички случаи, при които тяхното дете е било участник по някакъв начин в ситуация на тормоз от ниво 2 и 3;
- Информират се за последствия, договаряне на варианти, акцентирание върху различни гледни точки по проблема, ако е необходимо насоки за работа с психолог.

Процедура за информиране и съобщаване на случаи.

- Всеки класен ръководител може да договори с учениците си от класа различни форми и начини за съобщаване на случаи на тормоз в класа.
- Всеки ученик трябва да бъде уведомен, че психологът на училището е готов да изслуша всички случаи, в които се съобщава за тормоз.

Процедура за действие при установяване на тормоз между учениците

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документиране
ПЪРВО НИВО Ниско нарушение на правилата.	Действие от страна на класен ръководител. Материалните щети / ако има такива/ се възстановяват.	Ситуацията не се документира в дневника за случаи на тормоз.
ВТОРО НИВО Повтаряне на нарушение или по-сериозни последици.	Действия от класен ръководител, заедно с Координационен съвет, директор. Задължително участие на родител. Материалните щети се възстановяват.	Вписват се в дневника за ситуации на тормоз и се предприема работа по случай.
ТРЕТО НИВО злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации,	Насочване към МКБПМН, ДПС, ОЗД, полиция, община по силата на	Описват се в дневника, предприемат се интензивна работа, включваща всички

<p>в които съществува опасност за здравето и живота, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител</p>	<p>координационния механизъм: -протокол за тормоз; -възстановяване на щетата; -среща с родителите; -включване на учениците в допълнителни програми.</p>	<p>участници. Прави се оценка на потребностите и план за действие.</p>
--	--	---

Учителят или служителят действат в следната последователност:

Процедура при установяване, че ученик подложен на тормоз от ниво 2 и 3:

- Извежда пострадалото дете от опасната зона и при необходимост оказва долекарска помощ;
- При непосредствена опасност за живота на пострадалото дете се обажда на телефон 112;
- Уведомява веднага класния ръководител и УКС;
- Свидетелят описва ситуацията писмено в дневника за случаи на тормоз;
- УКС извършва проверка на случая като изслушва страните и информира директора и родителите. При случаи от ниво 3 се уведомяват съответните служби;
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на стреса у детето.

Процедура при установяване, че ученик е упражнил тормоз:

- Ситуацията се регистрира в дневника за случаи на тормоз;
- Класният ръководител уведомява и свиква среща с родителите;
- Свиква се УКС (протокол от заседание);
- УКС уведомява директора. При случай от ниво 3 се уведомяват съответните служби РПУ, РУО, Отдел "Закрила на детето";
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на агресията у детето.

VI. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците от СУ „Отец Паисий”, гр. Куклен.

Наблюдава се внимателно поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват и не участват активно за да се разграничат случаите на приятелски закачки и тези на тормоз. По-голямата част от ситуацията на тормоз трябва да бъдат овладени от учителите, а някои и от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

1. Първа стъпка: Прекратяване на ситуацията на тормоз:

- Задължение на всеки учител е да се намеси за да прекрати ситуацията на тормоз, на която е свидетел!
- В случай на физически тормоз децата трябва да се разделят за да се прекрати незабавно физическия контакт между тях и да се уведомят главен дежурен учител; класния ръководител; Директор
- Не трябва да се разпитва веднага за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това трябва да се направи в по-късен етап.
- Важно е учителят да обяви ясно пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение
- Незабавно се уведомяват родителите на децата, участвали в ситуацията и се организират срещи с тях

2. Втора стъпка: Реакция спрямо детето, което е упражнило тормоз:

- Когато става въпрос за първа подобна проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител. Този подход изисква време и по-задълбочен разговор с ученика. Важно е учителят с умерен и спокоен тон, както и с държанието си, да покаже ясно на детето, че

проблемът е в начина му на поведение, а не в личността му, и че се действа с оглед възстановяване на ценностите, към които цялото училище се стреми, а не за да бъде наказан. Ключов момент при възстановяване на щетата е разговорът на класния ръководител с ученика, а той сам избира и решава как да поправи грешката си, с което да възстанови нарушените ценности. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза.

Важни моменти:

- Класният ръководител трябва да изслуша ученика и при това е желателно детето да е само.
- Училищният психолог разговаря с ученика, за да изяснят какво точно се е случило .
- След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител проследява поведението на ученика за известен период от време и дава обратна връзка.

3. Трета стъпка: Реакция спрямо дете, което е обект на тормоз:

Работата с ученици, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение

- Класният ръководител разговаря с ученика, по възможност още същия ден, за да изяснят какво точно се е случило.
- Подчертава се поверителността на разговора, като се споменава кои ще са уведомени за случая.
- Класният ръководител/възпитателят наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост разговаря отново с него.

4. Четвърта стъпка: Реакция спрямо наблюдателите:

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита на ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да постъпят по същия начин, ако има подобна ситуация в бъдеще.
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.
- Класният ръководител разговаря с учениците за да изяснят какво точно се е случило.

VII. Училищна система за насочване към други служби:

- Създаване на регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците. В него се вписват ситуации от ниво две и три. Съхранява се при училищния психолог.
- Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал, с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходящата интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: дата, кратко описание на случая, кога се е случило, участници, кой е регистрирал ситуацията – име и подпис, предприети действия, кой е информиран /институции, органи, родители/, как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои.
- Класните ръководители контролират вписаните в регистъра случаи и предприемат съответните мерки като взаимодействат с родителите и останалите учители.
- В случаите, при които поведението на децата е с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие, то тогава Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отделите „Закрила на детето” по местоживее на ученика и на чиято територия е училището, МКБППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Приложения:

Приложение 1: Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия

Приложение 2: Насоки за интервенция

Приложение 3: Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск?